

Kultuuriministri määruse
„Riigieelarvest muuseumide tegevustoetuse taotlemise,
taotleja hindamise ja toetuse määramise tingimused ja kord“
eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse muuseumiseaduse (edaspidi *MuuS*) § 21 lõike 4 alusel.

Määruse koostamise eesmärk on luua kõigile osapooltele üheselt mõistetav, tulemuspõhine ja riigieelarveliste vahendite kasutuse läbipaistvust tagav rahastamismudel. Määrus ei mõjuta seda, kui suur on taotlusvoorude eelarve, vaid reguleerib põhimõtteid, kuidas olemasolevat raha taotlejate vahel jagatakse.

01.05.2023 jõustusid MuuS-i muudatused, millega eristati riigi sihtasutuse muuseumide, halduslepinguga muuseumikogu kasutatavate muuseumide, mis ei ole riigi sihtasutused, ja muude muuseumide tegevustoetuste süsteem. MuuS-is nimetatakse põhimõtteid, mis eesmärgil riik muuseume toetab:

- 1) Riigipoolne baasfinantseerimine on tagatud riigi asutatud sihtasutusena tegutsevatele muuseumidele põhimõttel, et riik toetab nende põhikirjaliste eesmärkide ja asutaja või asutajate sõnastatud ootuste täitmist.
- 2) Halduslepinguga muuseumikogu kasutatavate muuseumide, mis ei ole riigi sihtasutused, puhul on halduslepingu sõlmijal kohustus tagada toetus halduslepinguga antud ülesannete täitmiseks.
- 3) Muudel juhtudel eelistatakse toetuse eraldamisel muuseume, mille tegevus toetab muuseumi teenuste paremat regionaalset kättesaadavust ja valdkondlikku mitmekesisust. Lisaks on MuuS-is eraldi välja toodud muuseumid, kellel on seadusest¹ tulenev ülesanne rahvusliku kultuuripärandi säilitamisel ja kättesaadavaks tegemisel.

Määrus kehtestab kõigi kolme rühma puhul tegevustoetuse taotlemise ja hindamise tingimused ja korra. Lisaks MuuS-i §-s 21 toodud põhimõtetele on taotlemise nõuete ja hindamiskriteeriumide koostamisel lähtutud MuuS-i üldisest eesmärgist luua tingimused kestlike, professionaalsete ja eetiliste muuseumide arenguks, kes:

- 1) tugevdavad üksikisikute ja kogukondade arusaama kultuurist, ajaloost ja keskkonnast;
- 2) aitavad kaasa kriitilisele mõtlemisele mälust ja identiteedist;
- 3) hoiavad kultuuri- ja loodusväärtusi tulevastele põlvkondadele;
- 4) edendavad kogukonnatunnet ja kultuurilist mitmekesisust;
- 5) loovad uusi teadmisi ja inspireerivad;
- 6) edendavad haridust, heaolu, võrdseid võimalusi ja demokraatiat;
- 7) arvestavad teenuste pakkumisel kasutajate vajadustega kogu nende elukaare ulatuses.

Erinevalt kuni 30.04.2023 kehtinud kultuuriministri määrusega „Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile muuseumide tegevustoetuseks eraldatud vahendite taotlemise ja määramise kord“ kohaldub uus määrus lisaks Kultuuriministeeriumile (edaspidi *KuM*) teistelegi ministeeriumidele, kelle haldusalas on riigi sihtasutuse muuseume või muid muuseume, kes kasutavad riigile kuuluvaid muuseumikogusid. Praegu on selliseid ministeeriume üks – Regionaal- ja Põllumajandusministeerium (edaspidi *ReM*) –, kes hakkab määrust rakendama alates 2027. aasta riigieelarvest eraldatavate toetuste määramisel. KuM rakendab määrust 2024. aasta riigieelarvest eraldatavate vahendite suhtes.

¹ Praegu on selliseid seadusi, kus on vastav säte, üks: Tartu Ülikooli seadus
<https://www.riigiteataja.ee/akt/103032011023?leiaKehtiv> § 2 lg 4.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud KuM-i kultuuriväärtuste osakonna muuseuminõunik Marju Reismaa (marju.reismaa@kul.ee, 628 2335) ja personali- ja õigusosakonna õigusnõunik Siiri Pelisaar (siiri.pelisaar@kul.ee, 628 2225). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Kultuuriministeeriumi personali- ja õigusosakonna sekretär-keeletoimetaja Anni Viirmets (anni.viirmets@kul.ee, 628 2220).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb seitsmest peatükist ja 22 paragrahvist ning kahest lisast. Peatükid jagunevad järgmiselt:

1. Üldsätted
2. Toetuse andmise eesmärgid, toetuse andjad ja kasutamine
3. Toetuse taotlemine ja nõuded taotlejale
4. Taotluste menetlemine
5. Toetuste maksmine, aruandlus ja toetuste tagasinõudmine
6. Toetuse saaja ja toetuse andja õigused ja kohustused
7. Rakendussätted

1. peatükk. Üldsätted

Paragrahviga 1 kehtestatakse eelnõu reguleerimis- ja kohaldamisala.

Lõikes 1 sätestatakse, et määrusega kehtestatakse riigieelarvest muuseumide tegevustoetuse (edaspidi ka *toetus*) taotlemise, taotleja hindamise ja toetuse määramise tingimused ja kord.

Lõikes 2 loetletakse ministeeriumid, kellele määrust kohaldatakse. Nendeks on:

1) Ministeerium, kes teostab asutajaõigusi riigi sihtasutuse muuseumis.

Praegu on selliseid ministeeriume kaks: ReM, kes teostab asutajaõigusi ühes riigi sihtasutuse muuseumis (SA Eesti Maaelumuuseumid), ning KuM, kes teostab asutajaõigusi 13-s riigi sihtasutuse muuseumis:

1. SA A. H. Tammsaare Muuseum Vargamäel
2. SA Eesti Ajaloomuuseum
3. SA Eesti Kunstimuuseum
4. SA Eesti Meremuuseum
5. SA Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum
6. SA Eesti Tervishoiu Muuseum
7. SA Eesti Vabaõhumuuseum
8. SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid
9. SA Hiiumaa Muuseumid
10. SA Narva Muuseum
11. SA Pärnu Muuseum
12. SA Saaremaa Muuseum
13. SA Virumaa Muuseumid

Lisaks loetakse siia gruppi SA Rannarootsi Muuseum, kes ei ole küll riigivara seaduse mõttes riigi asutatud sihtasutus, kuid on siiski riigi valitseva mõju all Euroopa rahvamajanduse arvepidamise süsteemi (ESA2010) meetodika järgi ning ka 01.05.2023 jõustunud MuuS-i uue redaktsiooni kohaselt loetakse neid MuuS-i mõistes riigi sihtasutuse muuseumiks.

2) Ministeerium, kes on sõlminud muuseumiga, mida ei ole asutanud riik, MuuS-i § 9 kohaselt halduslepingu riigile kuuluva muuseumikogu kasutamiseks.

Praegu on selliseid ministeeriume samuti kaks:

ReM – haldusleping Sihtasutusega Eesti Piimandusmuuseum.

KuM – haldusleping kolme muuseumiga:

1. SA Ajakeskus Wittenstein
2. SA Juuru ja Hageri Kihelkonna Muuseumid
3. Harjumaa Muuseum

3) Valdkonna eest vastutav ministeerium tegevustoetuse määramisel avalik-õigusliku isiku muuseumile, munitsipaalmuuseumile ja eramuuseumile, millega ei ole sõlmitud MuuS-i § 9 kohaselt halduslepingut riigile kuuluva muuseumikogu kasutamiseks.

Selle punkti all mõeldaks KuM-i, kes on ka varasemalt riigiga mitte seotud muuseumidele tegevustoetust eraldanud. 2023. aastal oli selles grupis tegevustoetust saavaid muuseume 20:

1. Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse muuseum
2. Kehtna Vallavalitsus: Järvakandi Klaasimuuseum
3. Kihnu Vallavalitsus: Kihnu Muuseum
4. Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus: Vabamu
5. Mittetulundusühing Eesti Jalgrattamuuseum
6. Mittetulundusühing Eesti Juudi Muuseum
7. Mittetulundusühing Eesti Mootorisporti Ajalugu: MOMU Mootorisporti muuseum
8. Mittetulundusühing TYPA
9. Muhu Vallavalitsus: Muhu muuseum
10. Peipsiääre Vallavalitsus: Liivi Muuseum/Tubina Muuseum
11. Põltsamaa Vallavara OÜ: Põltsamaa Muuseum
12. Setomaa Vallavalitus: Setomaa Muuseumid
13. Sihtasutus Eesti Kaevandusmuuseum
14. sihtasutus Eesti Lennundusmuuseum
15. Sihtasutus Iisaku Kihelkonna Muuseum
16. Sihtasutus Uue Kunsti Muuseum
17. Tallinna Tehnikaülikool: TalTechi muuseum
18. Tartu Ülikool: TÜ loodusmuuseum
19. Tartu Ülikool: TÜ muuseum
20. Valga Vallavalitsus: Valga Muuseum

Taotlejate ja toetuse saajate arv on viimasel viiel aastal olnud suhteliselt stabiilne, kõikides aastati paari-kolme muuseumi piires. 2023. aastal ei eraldatud toetust kahele taotlejale.

Lõikes 4 märgitakse selguse huvides, et määruses reguleerimata küsimustele kohaldatakse haldusmenetluse seadust.

Paragrahvis 2 tuuakse välja kaks mõistet: asutaja ootused ja tegevustoetus.

Asutaja ootuste termini võeti kasutusele 01.05.2023 jõustunud MuuS-i viimatisel redaktsiooni § 21 lõikes 1, mis sätestab, et riigi sihtasutuse muuseumile määratakse riigieelarvest tegevustoetus muuseumi põhikirjaliste eesmärkide ja sihtasutuse asutaja või asutajate sõnastatud ootuste täitmiseks asutajaõigusi teostava ministeeriumi kaudu.

Eeskujuks on võetud riigivaraseaduses olev mõiste „omaniku ootused“, mida kasutatakse riigi äriühingute puhul (st riigi kui omaniku ootused oma äriühingutele). Riigivaraseaduse järgi on

omaniku ootuste sõnastamine kohustuslik ainult riigi osalusega äriühingutele, kuid Rahandusministeeriumi koostatud riigi osaluspoliitika rohelises ja valges raamatus² peetakse mõistlikuks laiendada sama süsteemi ka riigi sihtasutustele. AS PricewaterhouseCoopers Advisors analüüsis 2019.–2020. aastal KuM-i juhtimissüsteemi, mille käigus koostas ka asutaja ootuste põhimõtete kontseptsiooni, mida on muuseumide eeskujul plaanis rakendada kõigile KuM-i asutatud sihtasutustele.

Asutaja ootused on riigi kui sihtasutuse asutaja (olemasolu korral koos kaasasutajaga) sõnastatud strateegilised eesmärgid ja põhimõtted sihtasutuse nõukogule sihtasutuse tulemuslikuks juhtimiseks. Asutaja ootused lähtuvad valdkonnaga seotud arengukavadest ja on alus sihtasutuse arengukava koostamisel. Asutaja ootuste täitmise aruanne on sisend asutajaõiguste teostajale, et hinnata sihtasutuse edukust eesmärkide täitmisel.

Tegevustoetus on toetuseliik, millega toetatakse muuseumi põhitegevust ja arengut tervikuna, eesmärgiga säilitada või tõsta tema võimekust. Tegevustoetuse hulka ei loeta investeeringuid põhivarasse ega muid sihtotstarbelisi toetusi (nt KuM-i remondifondi toetused). Samuti ei loeta määruse mõistes tegevustoetuse hulka toetusi Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsile kuuluvate kinnistute haldus-, hooldus- ja heakorralduste katmiseks.

Paragrahviga 3 kehtestatakse riigiabi reeglite kohaldumine.

Lõikes 1 sätestatakse vähese tähtsusega abi andmise õiguslik alus ning antakse viide vastavatele regulatsioonidele. Eelnõu kohaselt võib toetuse andmine kvalifitseeruda vähese tähtsusega abiks konkurentsiseaduse § 33 lõike 1 tähenduses. Konkurentsiseaduse § 30 lõige 1 sätestab, et riigiabiks loetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud abi. Riigiabi konkreetset definitsiooni Euroopa Liidu toimimise leping ei anna, kuid artikli 107 lõike 1 järgi on riigiabi igasugune liikmesriigi või riigi ressurssidest ükskõik millisel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust. Vähese tähtsusega abi hinnatakse samade kriteeriumide alusel kui riigiabi. Kõikide taotluste puhul hindab toetuse andja, kas toetus loetakse käesoleva paragrahvi lõike 5 sisukirjelduses nimetatud grupierandiga hõlmatud riigiabiks või vähese tähtsusega abiks või ei ole toetus neist kumbki.

Lõikes 2 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi andmisel tuleb muu hulgas jälgida, et ühele ettevõtjale (taotlejale) antava vähese tähtsusega abi kogusumma ei ületaks mis tahes kolme majandusaasta pikkuse ajavahemiku jooksul komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 3 lõikes 2 nimetatud summat. Kuni 31.12.2023 kehtiva regulatsiooni kohaselt on kogusumma 200 000 eurot, kuid see soovitakse tõsta 275 000 euron. Kogusumma all mõeldakse kogu avaliku sektori toetust kokku. Kui vähese tähtsusega abina kvalifitseeruvat toetust taotletakse suuremas summas, kui taotleja on õigustatud saama, ning grupierandiga hõlmatud riigiabi anda ei saa (taotleja ei vasta grupierandi määruses sätestatud nõutele), vähendab toetuse andja taotleja nõusolekul toetuse summat kuni vähese tähtsusega abi ülemmäärani. Kui piirmäär on täis, siis jäetakse taotlus HMS-i kohaselt läbi vaatamata.

Lõike 3 kohaselt loetakse vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel üheks ettevõtjaks kõik sellised ettevõtjad, kes on omavahel seotud vähese tähtsusega abi määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt. Selle järgi hõlmab „üks ettevõtja“ kõik ettevõtted, mille vahel on vähemalt üks järgmistest tunnustest:

- 1) ettevõtte omab teises ettevõttes aktsionäride või osanike hälteenamust;
- 2) ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtte haldus-, juht-, või järelevalveorgani liikmetest;

² Vt

https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/document_files/riigivara/osaluspoliitika_roheline_raamat_juuli_2015.pdf ja

https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/document_files/riigivara/osaluspoliitika_valge_raamat_07_07_2016.pdf

- 3) ettevõttel on õigus rakendada teise ettevõtte suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
- 4) ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike hääleteenamust.

Üheks ettevõtjaks peetakse ka ettevõtteid, mis on eelmainitud punktides 1–4 kirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte kaudu. Vähesese tähtsusega abi maksimaalse määra väljaselgitamisel vaadeldakse ettevõtete seoseid riigipõhiselt. Euroopa Komisjon on „ühe ettevõtja“ mõiste sisustamisel lähtunud asjaolust, et konkurentsieeskirjade kohaldamisel on ettevõtja igasugune majandustegevusega tegelev üksus, olenemata tema õiguslikust seisundist ja rahastamisviisist ning Euroopa Liidu Kohus on otsustanud, et kõiki sama üksuse (õiguslikult või faktiliselt) kontrollitavaid üksusi tuleks käsitleda ühe ettevõtjana.

Lõike 4 kohaselt võetakse toetuse andmisel arvesse vähesese tähtsusega abi määruse artiklis 5 sätestatud erinevateks eesmärkideks antava vähesese tähtsusega abi kumuleerimisreeglid. See tähendab, et üldise, põllumajandusliku ja kalamajandusliku vähesese tähtsusega abi summad ei tohi praegu kehtiva regulatsiooni kohaselt kokku ületada 200 000 eurot kolmeks majandusaastaks. Nimetatud kumuleerimisreegleid on arvesse võetud ka riigiabi ja vähesese tähtsusega abi registris, mis tähendab, et sealt nähtub, millist liiki ja kui palju vähesese tähtsusega abi on ettevõtjale antud. Kumuleerimisreegleid tuleb arvesse võtta ka grupierandiga hõlmatud riigiabi andmisel. Eelnõu alusel taotletavat/eraldatavat toetust võib kumuleerida mistahes muu riigiabiga, kui meetmed on seotud erinevate kindlaksmääratavate abikõlblike kuludega. Kui erinevad abiallikad on seotud samade, osaliselt või täielikult kattuvate kindlaksmääratavate abikõlblike kuludega, on kumuleerimine lubatud kuni ei ületata suurimat abi osakaalu või abisummat, mida grupierandi määruse kohaselt abi suhtes kohaldatakse.

Lõike 5 kohaselt võib eelnõu alusel toetuse andmine kvalifitseeruda riigiabiks konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 mõistes ning sellist abi saab anda grupierandiga hõlmatud riigiabina. Sättes antakse grupierandiga hõlmatud riigiabi andmisel järgitavad õiguslikud alused ning viited vastavatele regulatsioonidele.

Lõike 6 kohaselt tuleb vähesese tähtsusega abina või grupierandiga hõlmatud abina saadud või antud toetustega seotud dokumentatsiooni säilitada vähemalt kümme aastat abi saamisest või andmisest arvates. Nimetatud nõue on nii toetuse andjal kui ka toetuse saajal. Toetuse andmise ja saamise aluseks olevate dokumentide ja tõendite säilitamise kohustus nõutud aja jooksul tuleneb sellest, et tõendada vajaduse korral toetuse andmise või saamise õiguspärasust. Grupierandiga hõlmatud riigiabi või vähesese tähtsusega abi saamisest ja andmisest tuleb dokumente säilitada alates toetuse määramisest ehk abi andmise otsuse tegemisest.

2. peatükk. Toetuse andmise eesmärgid, toetuse andjad ja kasutamine.

Paragrahvis 4 loetletakse õigusselguse huvides üles MuuS-i §-s 21 nimetatud toetuse andmise eesmärgid toetuse saajate lõikes ning **paragrahvis 5** see, kes on iga eesmärgi ja toetuse saaja puhul toetuse andja:

Toetuse saaja	Eesmärk (tuleneb MuuS-ist) ja selgitused	Näide muuseumist	Toetuse andja
Riigi sihtasutuse muuseum (sh koos kohaliku omavalitsuse või kellegi teisega asutatud sihtasutus ning ka riigi	Muuseumi põhikirjaliste eesmärkide ja sihtasutuse asutaja või asutajate sõnastatud ootuste (olemasolu korral) täitmiseks.	Nt SA Eesti Meremuuseum, SA Narva Muuseum, SA Rannarootsi Muuseum jt	KuM
	Asutaja(te) ootused tuleb vastavalt Vabariigi Valitsuse 28.04.2022	SA Eesti Maaelumuuseumid	ReM

sihtasutuse asutatud sihtasutus)	kabinetiistungi otsusele kinnitada kõigil ministriumidel hiljemalt 31.12.2024.		
Riigile kuuluvat muuseumikogu kasutatav muuseum, mida ei ole asutanud riik	Halduslepingus ettenähtud ülesannete täitmiseks (ülesanded on: täiendada, säilitada, uurida ja vahendada muuseumikogu üldsusele hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel – vajaduse korral täpsustame edaspidi halduslepingus ülesandeid, pikemas perspektiivis koostame halduslepingutele lisad: muuseumikogu omaniku ootused, sarnane riigi sihtasutustele sõnastatavate asutaja ootustega, kuid suurem rõhk muuseumikogul)	SA Ajakeskus Wittenstein, SA Juuru ja Hageri Kihelkonna Muuseumid, SA Harjumaa Muuseum	KuM
		SA Eesti Piimandusmuuseum	ReM
Avalik-õigusliku isiku muuseum, munitsipaal muuseum ja eramuseum	Muuseumivaldkonna mitmekesisuse või muuseumiteenuste piirkondliku kättesaadavuse tagamiseks või seadusest tuleneva ülesande täitmiseks rahvusliku kultuuripärandi säilitamisel ja kättesaadavaks tegemisel	Nt Tartu Ülikooli muuseum, Muhu Muuseum, Vabamu jt	Muinsus- kaitse- amet

Paragrahvi 6 kehtestatakse kulude abikõlblikkuse reeglid.

Kulu on abikõlblik, kui on tegevuste elluviimiseks vajalik ja põhjendatud, tekib toetuse kasutamise kalendriaastal ning on kooskõlas nii Euroopa Liidu kui ka riigisisese õigusega, sealhulgas riigihangete seadusega (edaspidi *RHS*). Tegemist on kulu abikõlblikuks lugemise üldpõhimõtetega.

Sõltumata, millal toimub arveldamine, peab kulude tekkimine jääma toetuse kasutamise kalendriaastasse. Kulu tekkimine on põhjendatud, kui kulu on sobiv, vajalik ja tõhus ettenähtud eesmärkide saavutamiseks ning tekib nende eesmärkide saavutamiseks tehtavate tegevuste käigus. Kulu on sobiv, kui see soodustab eesmärgipärase tegevuste elluviimist. Kulu on vajalik, kui muu kuluga ei ole võimalik eesmarke ellu viia ning kulu on tõhus, kui selle maksumus kajastab parimat võimalikku suhet kasutatud vahendite ja saavutatud eesmärkide vahel. Kulu loetakse tekkinuks, kui on tõendatud, et kulu aluseks olev tegevus on tehtud, ehk töö on tehtud, kaup kätte saadud või teenus osutatud.

Lõike 1 kohaselt on muuseumi tegevustoetuse abikõlblikud kulud otseselt muuseumi haldamise ja muuseumi põhitegevuse korraldamisega seotud toetuse kasutamise kalendriaasta tekkepõhised kulud taotluses määratletud eesmärkide ja tegevuste alusel.

Lõikega 2 kehtestatakse muuseumi tegevustoetuse mitteabikõlblike kulude loend. Mitteabikõlblikud on:

- 1) toetuse andmise eesmärgiga mitteseotud, tegevuste elluviimise seisukohast põhjendamatud ja ebaolulised kulud;
- 2) käibemaks, välja arvatud juhul, kui taotleja ei saa seda käibemaksuseaduse alusel tagasi (st et kui taotleja on käibemaksukohuslane ja küsib sisendkäibemaksu riigilt tagasi, tuleb taotluses esitada eelarve ilma käibemaksuta);
- 3) kulud, mis on hüvitatud riigieelarve või muu avaliku sektori toetusest või välistoetusest;
- 4) ülikoolide üldkulu eraldi keskkete halduskulude katteks (nn üldkululõiv);
- 5) ehituslikud ja muud investeeringud.

Lõikes 3 sätestatakse, et kui toetus on käsitletav grupierandiga hõlmatud riigiabina, järgitakse abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude määramisel grupierandi määruse artikli 53 lõikes 5 toodud abikõblikkuse reegleid. Kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks mõeldud abiliiki ja selles lubatud tegevuskulud saab kasutada, kui eelnõus toodud tingimused on täidetud ehk kulu ka eelnõu alusel abikõplik. Tegevusabi abikõplikud kulud artikli 53 alusel on järgmised: kultuuriasutuse ja pärandiobjekti kulud, mis seonduvad pideva või korrapärase tegevusega, sealhulgas näituste, etenduste ja üritustega ning sarnase kultuurilise tegevusega tavapärase tegevuse käigus; kulud, mis on seotud kultuuri ja kunstiga seotud haridustegevuse ning avalikkuse teavitamisega kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise tähtsusest haridusprogrammide ja teadlikkuse tõstmise programmidega, sealhulgas uute tehnoloogiate abil; kulud, mille eesmärk on parandada üldsuse juurdepääsu kultuuriasutustele või pärandiobjektidele ja kultuurilisele tegevusele, sealhulgas digiteerimise ja muu uue tehnoloogia kasutamise kulud ning kulud puudega isikute juurdepääsu parandamiseks; kultuuriprojekti või -tegevusega otseselt seotud tegevuskulud, näiteks kinnisvara ja kultuuriasutuste rendikulud, reisikulud, kulud kultuuriprojekti või -tegevusega otseselt seotud materjalidele ja tarvikutele, näituste ja dekoratsioonide arhitektuurilistele struktuuridele, tööriistade, tarkvara ja varustuse laenu-, rendi- ja amortisatsioonikulu, kulud seoses juurdepääsuõigustega autoriõigustega kaitstud teostele ja muule intellektuaalomandiõigustega kaitstud sisule, reklaamikulu ja kulud, mis on kantud vahetult projekti või tegevuse tulemusel; amortisatsioonikulud ja rahastamiskulud on abikõplikud ainult siis, kui need ei ole hõlmatud investeeringuteks ettenähtud abiga; kultuuriasutuse ja pärandiobjekti või projekti töötajatega seonduvad personalikulud; väliskonsultantide ja sisseostetud teenuste pakkujate osutatud nõustamis- ja tugiteenuste kulud, mis on kantud vahetult projekti tulemusel.

Lõige 4 annab toetuse andjale õiguse toetuse otsuses abikõblikke kulusid täiendavalt piirata.

Paragrahviga 7 kehtestatakse toetuse piirmäärad ja osakaalud.

Lõikega 1 kehtestatakse eraldatava toetuse alampiiriks taotleja kohta 10 000 eurot aastas. Sätte eesmärk on mitte rahastada projektitoetuse iseloomuga taotlusi, milleks on olemas muud taotlusvoorud, vaid tagada muuseumide püsikulude katmise abil nende pidev ja korrapärane tegevus. Mõne tuhande euro suuruse toetuse puhul ei ole korrektne rääkida tegevustoetusest, sest selle eraldamise või mitteeraldamise mõju on pikas perspektiivis muuseumile sisuliselt olematu.

Lõikes 2 sätestatakse, et eraldatav toetus ei tohi moodustada rohkem kui 80% taotleja aasta eelarvest. „Aasta eelarve“ all peetakse silmas seda aastat, milleks toetust taotletakse.

Nõutud 20% oma- või kaasrahastuse alla loetakse nii majandustegevusest teenitav tulu, annetused, muuseumi asutaja või omaniku toetus ning ka ühekordsed projektitoetused. Osakaalu nõue tuleneb eeldusest, et muuseumide rahastamine on eeskätt nende omanike või asutajate ülesanne ning riigi toetus saab olla üksnes täiendus sellele. Seega on 20% nõue suhtelist madal lävend. Eesmärk ei ole riigi toetust vähendada, vaid muude rahastusallikate osakaalu suurendada

Kui taotleja põhitegevus ei ole muuseumi pidamine, ei tohi eraldatav toetus moodustada rohkem kui 80% muuseumi aasta eelarvest. Mõeldud on juhtumeid, kus taotleja on nt ülikool ning muuseum on selle struktuuriüksus. Sel juhul ei arvutata osakaalu nõuet mitte kogu ülikooli aasta eelarve alusel, vaid muuseumi eelarve põhjal.

Lõikes 3 sätestatakse, et riigi sihtasutuse muuseumi puhul määratakse eraldatava toetuse osakaal asutaja ootustes ning riigile kuuluvat muuseumikogu kasutava muuseumi puhul, mida ei ole asutanud riik, halduslepingus.

Sõltuvalt sellest, kui palju on riik muuseumisse investeerinud, võib ka omatulu ootus olla suurem kui käesolevas määruses muudele muuseumidele kehtestatud 20/80 osakaal. Või ka vastupidi: mitmetelt

praegu riigiasutusena toimivatelt muuseumidelt, mis ei ole veel sihtasutuseks muudetud, ei pruugi esimestel sihtasutuse tegevusaastatel nii suurt omatulu osakaalu olla võimalik tagada.

Lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud rakendatakse 2027. aasta ja sellele järgnevate aastate riigieelarvest eraldatavate vahendite suhtes, et anda muuseumidele ja nende omanikele piisav aeg võimalikeks ümberkorraldusteks, et nõutud osakaal tagada.

Lõikes 4 sätestatakse, et määruse § 4 lõikes 3 nimetatud toetus (st avalik-õigusliku isiku muuseumi, munitsipaalmuuseumi ja eramuuseumi tegevustoetus) määratakse kolmeks järjestikuseks kalendriaastaks ning see jaguneb aastate vahel võrdselt, arvestades seejuures määruse § 13 lõikes 8 sätestatud. See tähendab, et komisjonil on õigus oma esialgne ettepanek ümber vaadata ning vastavalt teise ja kolmanda aasta toetuse eraldamise ettepanekut vähendada või suurendada, kui taotlusvooru eelarve maht on vähenenud või suurenenud. Seejuures rakendades käesoleva määruse lisa 2 punktis 10 sätestatud meetodikat.

3. peatükk. Toetuse taotlemine ja nõuded taotlejale

Paragrahviga 8 kehtestatakse nõuded toetuste taotlemiseks.

Lõikes 1 tuuakse taotluse esitamise regulatsioon. Taotleja peab esitama toetuse saamiseks toetuse andjale elektroonilise taotluse digitaalselt allkirjastatuna või elektroonilise kanali kaudu, mis võimaldab toetuse andjal taotleja turvalisel viisil tuvastada. KuM kasutab selleks taotluste menetlemise infosüsteemi³. ReM võtab praegu taotlusi vastu e-kirja teel.

Lõikes 2 sätestatakse, milliseid andmeid peab taotlus sisaldama:

- 1) Üldandmed taotleja kohta, sealhulgas käibemaksukohustuslase number, info, kas tegemist on mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtja või suurettevõtjaga (Euroopa liidu õiguse mõistes), pangakonto andmed ja kontaktisiku andmed.
- 2) Taotleja eelarve tulude ja kulude prognoos toetuse kavandatavaks kasutusperioodiks aastate lõikes ning taotletava toetuse summa aastate lõikes.
- 3) Ülevaade kavandatavatest tegevustest, eesmärkidest ja oodatavatest tulemustest.
- 4) Muud taotlusvormil nõutud andmed. Nt andmed, mis on vajalikud taotluse hindamiseks määruse lisas toodud meetodika alusel.

Lõikes 3 sätestatakse, millised dokumente peab tegevustoetuse taotlus lisaks eelnõu § 8 lõikes 2 toodule sisaldama. Suures osas on tegemist tavapärase, ka seni kehtinud määruses nõutud dokumentidega: arengukava ja selle finantsplaan ning kogumispõhimõtted.

Arengukava peab olema konkreetne, kokkuvõtlik ja lühike, orienteeritud tegevustele, määratlema hetkeolukorra ja probleemid, selgitama kasu ja oodatavaid muutusi, olema kirjutatud lihtsas keeles. Arengukavas ei kirjeldata rutiinsed tegevusi. Vt soovitusi nt <https://www.mtyabi.ee/nouanded/organisatsiooni-arendamine/arengukava-koostamine/>

Rõhutame, et arengukava finantsplaani all ei ole käesolevas määruses mõeldud seda dokumenti, mida riigi sihtasutused esitavad riigieelarve seaduse alusel saldoandmike süsteemi kaudu 30. juuniks Rahandusministeeriumile, vaid see on arengukava elluviimise tegevuskava koos ressursside

³ <https://toetused.kul.ee/et/login>

prognoosiga. St et erinevalt Rahandusministeeriumile esitatavast finantsplaanist tohib ja peab arengukava ning selle finantsplaan sisaldama ka n-ö unistusi.

Kogumispõhimõtted on muuseumikogu eesmärgipärase täiendamise aluseks olevad suunised, mis annavad muuseumikogu täiendamiseks selged valikukriteeriumid. Kogumispõhimõtete koostamisel lähtutakse olemasoleva muuseumikogu ülevaatest ning juurdekasvuvõimaluste ja säilitustingimuste analüüsist, arvestades muu hulgas sama piirkonna või sarnase ainevaldkonna muuseumide ja teiste kultuuripärandiasutuste tegevust.

Samuti tuleb lisada teave käesoleva määruse § 9 lõike 1 punktides 3 ja 4 toodud tingimuste täitmise kohta: st külastajate arv ja andmed kõrgharidusega kultuuritöötaja või sellega samaväärse isiku kohta.

Lõige 4 võimaldab kolme aasta toetuse taotluse puhul paindlikkust arengukava ja selle finantsplaanis esitamisel. Sätte kohaselt peavad need dokumendid kehtima vähemalt ühe aasta (st see kalendriaasta, milleks toetust taotletakse) ning puuduoleva(te) aasta(te) kohta saab esitada uuendatud versiooni jooksvalt juurde. Kui taotleja seda siiski ei tee, siis vastava aasta toetuse väljamakse peatatakse. Nt 2023. aasta sügisel taotlust esitades peab arengukava kehtima vähemalt 2024. aastal ning hiljemalt 1. jaanuariks 2025 peab taotleja esitama uue, mis kehtiks ka aastatel 2025–2026. Antud sätte ei puuduta riigi sihtasutusi, sest neil on üheaastased toetused.

Lõigete 5 ja 6 kohaselt teavitab toetuse andja taotlusvooru avamisest, taotluste esitamise tähtajast ja taotlusvooru eelarvest oma veebilehel vähemalt 14 kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva ning taotlus tuleb esitada lõike 5 kohaselt teatatud tähtpäevaks. Toetuse andja jätab taotluse läbi vaatamata, kui seda ei ole tähtajaks esitatud. Kui menetlustähtaeg on mööda lastud mõjuval põhjusel, võib haldusorgan oma algatusel või menetlusosalise taotlusel tähtaja ennistada. Kui taotluse esitamisel esineb elektroonilises keskkonnas tehniline viga ja selle tõttu ei ole võimalik taotlust tähtpäevaks esitada, loetakse taotlus siiski tähtpäevaks esitatuks, kui see on toetuse andjale saadetud tehnilise vea likvideerimise järgsel tööpäeval.

Tavapärast on voor avatud oktoobris (u 3–4 nädalat), kuid paindlikkuse huvides ei sätestata konkreetset aega määrukses.

Lõige 7 sätestab, et kolme aasta toetuse taotlusvoor toimub igal kolmandal aastal. St 2023. aasta sügisel, 2026. aasta sügisel, 2029. aasta sügisel jne.

Kui muuseum esimesel aastal erinevatel põhjustel toetuse saajaks ei kvalifitseeru, siis on järgmine võimalus riigipoolsele toetusele kandideerida kolme aasta pärast. Kuna uute taotlejate arv on viimastel aastatel olnud väga väike, siis ei ole sellel suurt mõju, et voor ei toimu igal aastal. Kui tegemist on juba tegutseva muuseumiga ja ta ei ole varem riigilt toetust saanud, siis järelikult ei ole see toetus möödapääsmatult vajalik. Riigi toetus oleks lihtsalt täiendus, mis võimaldab teha tööd kvaliteetsemalt. Kui on tegu täiesti uue muuseumiga, siis on nn ooteaeg vajalik, et tõestada oma vajalikkust ja ühiskonna huvi. Avalik-õigusliku isiku muuseumi, munitsipaalmuuseumi ja eramuseumi asutajal ei saa olla õigustatud ootust, et riik kindlasti talle tegevustoetust eraldab.

Paragrahviga 9 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lõikega 1 kehtestatakse üldtingimused kõikidele tegevustoetuste taotlejatele:

Punkti 1 kohaselt saab taotlejaks olla muuseum MuuS-i § 2 lõike 1 tähenduses. Viidatud sätte kohaselt on muuseum juriidiline isik või asutus:

1) kellel on muuseumikogu, mille museaalidest vähemalt poolte omanik on muuseum või vähemalt poolte kohta on sõlmitud vähemalt 50-aastane kasutusleping või riigile kuuluva muuseumikogu kasutamise tähtajatu leping;

- 2) kes kogub eesmärgipäraselt vaimset või materiaalselt kultuuri- või looduspärandit;
- 3) kes peab museaalide üle arvestust, lähtudes muuseumide rahvusvahelistest dokumenteerimispõhimõtetest;
- 4) kes tagab muuseumikogu pikaajalise säilimise;
- 5) kelle muuseumikogu on huvilistele kättesaadav;
- 6) kes teeb muuseumikoguga seotud uurimis- või teadustööd ja esitab regulaarselt selle tulemusi avalikkusele näituste, haridustegevuste või -sündmuste ja teaduslike või populaarteaduslike publikatsioonide vahendusel;
- 7) kes ei jaota kasumit.

Selgitame järgnevalt iga nõuet täpsemalt:

- 1) Uue punktina on Hollandi eeskujul sisse toodud muuseumikogu omandiõigust puudutav säte. MuuS-i kohaselt peab muuseumil olema muuseumikogu, millesse kuuluvatest museaalidest peab vähemalt pool kuuluma muuseumile või peab vähemalt poolte museaalide kohta olema sõlmitud vähemalt 50-aastane kasutusleping või riigile kuuluva muuseumikogu kasutamise tähtjatu leping. See säte puudutab eelkõige füüsiliste isikute asutatud muuseume, kes on seni kasutanud skeemi, kus kollektsionääril füüsiline isik asutab juriidilise keha, mis tegutseb n-ö muuseumina, kuid museaalide kogumine toimub endiselt füüsilisele isikule. Üldjuhul ei ole selle erakogu kasutamine ja edasine saatus, kui juriidiline isik peaks tegevuse lõpetama, kuidagi reguleeritud. Sellisel juhul ei ole aga riigieelarvest tegevustoetuse eraldamine põhjendatud, sest muuseumi põhitegevuse üks eesmärke on kultuuripärandi pikaajaline säilitamine tulevastele põlvetele (mitte pelgalt muuseumi asutaja pärijatele). Muuseum ei saa seda tagada, kui tal puudub kontroll nimetatud vara üle. Kui erakollektsionäär ei soovi oma kogu muuseumile üle anda või pikaajalist kasutuslepingut sõlmida, siis muuseumil ei ole õigust tegevustoetusele.
- 2) „Kogumise“ ja „eesmärgipärasuse“ tõlgendamisel tuleb arvesse võtta MuuS-i § 2 lõikes 4 toodud kogumispõhimõtete definitsiooni. Seega ei saa muuseumis toimuv kogumistegevus olla lihtsalt asjade kokkutoomine, vaid muuseum peab olema koostanud kogumispõhimõtted, mis on muuseumikogu eesmärgipärase täiendamise aluseks olevad suunised, mis annavad muuseumikogu täiendamiseks selged valikukriteeriumid. Samuti peab kogumisel arvestama teiste muuseumide ja muude kultuuripärandiasutuste tegevusega. Võrreldes MuuS-i eelmise redaktsiooniga on lisaks kultuuripärandile sisse toodud looduspärandi mõiste. Kuigi kultuuripärandit võib tõlgendada ka laiemalt nii, et muuseumisse kogutud pärand on musealiseeritud, st seda vaadatakse alati läbi inimese prisma ja seega sisaldab vaikimisi kultuuri komponenti, siis selguse huvides on nüüd seaduses eraldi mainitud ka looduspärand.
- 3) Museaalide üle arvestuse pidamise nõue, lähtudes muuseumide rahvusvahelistest dokumenteerimispõhimõtetest, oli samas sõnastuses ka MuuS-i eelmises redaktsioonis, sest korrektne ja põhjalik muuseumikogu dokumenteerimine on aluseks muuseumi muude ülesannete täitmisele. Muuseumivaldkonnas on vastavaks alusdokumendiks „Statement of principles of museum documentation“⁴, mille koostas Rahvusvahelise Muuseumide Nõukogu ICOM dokumenteerimise alakomitee CIDOC (*International Committee for Documentation*).
- 4) Muuseumikogu pikaajalise säilimise tagamise nõue tähendab, et muuseum peab tagama, et hoidlate ja näituseruumide tehnilised ja kliimatingimused ning museaalide transportimise korraldus on piisavad, et hoida ära museaalide kahjustumine ja hävimine nii tava- kui ka võimalikus ohuolukorras. Seega peab muuseum läbi mõtlema sellega seotud töökorralduse, tegema riskianalüüsi, kehtestama asjakohased korrad (nt ruumide temperatuuri- ja niiskusraamistuse registreerimise korra, hoidlate kasutamise korra, muuseumikogu kasutamise korra jms) ning tegevustoetuse taotlemisel tõendama nende kordade olemasolu ja täitmist.
- 5) Muuseumikogu huvilistele kättesaadavaks tegemise nõue tähendab, et näiteks üliõpilastel, kodu-urijatel, teadlastel on võimalik kokkuleppel muuseumiga tutvuda hoidlas olevate museaalidega. Seda nõuet ei asenda muuseumikogu tutvustamine veebis või näitustel, v.a erandjuhul, kui püsinäitusel ongi eksponeeritud terve muuseumikogu.

⁴ <https://cidoc.mini.icom.museum/working-groups/documentation-standards/principles-of-museum-documentation/>

- 6) Muuseumikoguga seotud uurimis- või teadustöö tähendab minimaalsel tasemel seda, et muuseum kogub ja süstematiseerib museaalidega seotud andmeid, muudab need võrreldavaks ja elektrooniliselt analüüsitavaks (see tähendab andmete sisestamist nt MuIS-i või muusse infosüsteemi). Selle töö tulemusi peab muuseum avalikkusele esitama näituste, hariduslike tegevuste või sündmuste ja teaduslike või populaarteaduslike publikatsioonide vahendusel. Näitused võivad olla kas ainult püsinäitused või ainult ajutised näitused või ka mõlemad. Haridustegevuste või -sündmuste alla loetakse muuseumitunde, giidituure, loenguid, töötubasid, seminare jms. Populaarteaduslikud publikatsioonid tähendavad minimaalselt muuseumi mõnda uurimisteemat käsitlevat artiklit, mille on kirjutanud kas muuseumi töötaja või muuseumi otsene koostööpartner ning mis on ilmunud avalikus meedias. Kokkuvõttes on miinimumnõudeks kogudel põhinev uurimistöö. Lisaks võib muuseum teha uurimis- ja teadustööd oma teemavaldkonnas laiemalt, mis omakorda annab lisateavet täiendavaks kogumiseks, süstematiseerimiseks, analüüsiks, kuid see ei ole eeltingimus tegevustoetuse saamiseks.
- 7) MuuS-i eelmises redaktsioonis oli majandusliku kasumi mittetaotlemise tingimus. Muudatusega täpsustati, et keelatud ei ole kasumi teenimine, kui see suunatakse muuseumi arendusse, vaid kasumi jaotamine (puudutab äriühinguid). Tulu teenimine on muuseumidele kindlasti vajalik, sest majanduslikult jätkusuutlik muuseum suudab edukamalt oma sisulisi eesmärke täita. Lisaks näitab omatulu teenimise võimekus seda, kas ühiskonnas üldse on nõudlus selle teenuse järele. Seega muuseum võib ja peab teenima tulu, kuid võib seda kasutada ainult oma sisuliste eesmärkide saavutamiseks, mitte jaotama kasumina omanikele või asutajatele.

Muuseumi mõiste uus sõnastus on konkreetsem ja võimaldab objektiivsemalt hinnata muuseumi tegevuse vastavust seaduses toodud nõuetele. MuuS-i muutmisel lähtuti avalikust huvist toetada professionaalseid muuseume, kes panustavad nii Eesti kultuuripärandi säilimisse, uurimisse kui ka vahendamisse ning laiemalt ühiskonna valupunktide lahendamisse. Muuseumi mõiste alla ei ole seega hõlmatud külastuskeskused ja teemapargid, kes võivad küll kasutada muuseumi nimetust (see ei ole keelatud), kuid on võimelised tegutsema isemajandavatena, sest ei pea täitma kõiki n-ö klassikalise muuseumi ülesandeid, millest eelkõige töö kogudega ei ole otseselt rahalist tulu toov tegevus.

Punkt 2 seab tingimuseks, et taotleja on tegutsenud muuseumina ja olnud taotluse esitamise tähtpäevaks külastajatele avatud vähemalt kolm aastat. Nõude mõte seisneb selles, et toetada tegevustoetusega järjepidevalt tegutsenud muuseume. Vähemalt kolme eelneva tegutsemisaasta nõude eesmärk on võimaldada tegevustoetust taotlema tulla end juba muuseumimaastikul tõestanud muuseumidel, kelle puhul saab hindamisel tugineda nende varasemale tegevusele. Eelnõu § 9 lõige 4 täpsustab, et seda punkti ei kohaldata riigi sihtasutuse muuseumile ega muule riigile kuuluvat muuseumikogu kasutavale muuseumile, sest esimeste puhul on tegemist endiste riigimuuseumidega ning teiste puhul on riik juba halduslepingu sõlmimise hetkel hinnanud nende jätkusuutlikkust.

Punkti 3 kohaselt peab muuseumis töötama taotluse esitamise tähtpäeva seisuga töölepingu alusel vähemalt üks kõrgharidusega kultuuritöötaja või töötaja, kellel on kultuuritöötaja 6. või kõrgema taseme kutse kutseseaduse tähenduses, või on muuseumil eelnimetatud nõuetele vastav juhatuse liige. Kui muuseumis ei ole üldse töölepingu alusel töötavaid isikuid (st kogu muuseum tegutseb vabatahtlike abil või on ainult hooajaliselt palgatud ajutised töötajad), peab olemalt vähemalt üks üheaastase koostöölepingu alusel tegutsev kõrgharidusega vabatahtlik, kes tagab muuseumi töös järjepidevuse ja kvaliteedi.

Punkt 4 sätestab nõude, et taotleja tasuliste ja MuuS-i § 20 lõike 3 punktis 1 nimetatud tasuta sihtrühmade külastuste arv kokku oli taotlemisele eelneval aastal vähemalt 2000. Kui muuseum ei võta sissepääsutasu, vaid töötab ainult annetuste põhjal, loetakse tingimus täidetuks, kui annetuste aastane kogusumma võrdub 2000 külastaja arvestusliku piletituluga, võttes arvestuse aluseks 50% valdkonna keskmisest täispileti hinnast. Kultuuriministerium saab andmed piletihindade kohta

Statistikaametilt (iga aasta juunis eelmise aasta kohta) ja nii nagu külastajate arvu puhul, võetakse ka selle puhul arvesse taotlemisele eelnevat aastat.

Seda tingimust rakendatakse alates 2027. aasta riigieelarve vahendite jaotamisest, et anda muuseumidele piisav aeg oma tegevuse ümberkorraldamiseks, et vastavat nõuet täita. Taotlemine toimub 2026. aasta sügisel ja arvestuse aluseks on seega 2025. aasta andmed.

Kui muuseum oli taotlemisele eelnenud aastal külastajatele suletud (nt renoveerimiseks), võetakse arvesse aastat, millal muuseum oli viimati kogu aasta avatud.

Viidatud MuuS-i säte nimetab tasuta sihtrühmadena:

- kaheksa-aastased ja nooremad lapsed;
- puudega kuni 16-aastased isikud ja saatja;
- sügava puudega 16-aastased ja vanemad isikud ning saatja.

„Külastajana“ lähevad arvesse Statistikaameti küsitluslehe „Muuseum“⁵ definitsioonis nimetatud isikud:

Muuseumi püsinäituste ja ajutiste näituste (v.a väljaspool muuseumi ruume toimuvad) külastajaid, samuti muuseumi korraldatud üritustest (loengud, muuseumitunnid, haridusprogrammid jms, sh väljaspool muuseumi ruume toimuvad) osavõtjaid.

Kehtestatav lävend on kindlasti vajalik, sest kõiki Eesti muuseume (u 170 kokku) ei oleks võimalik riigieelarvest toetada. Seetõttu on riik teinud valiku, et toetab neid muuseume, mis on tõestanud oma olulisust ühiskonna jaoks (st inimesed on huvitatud nende külastamisest ja on valmis ka rahaliselt panustama, ostes selleks pileti). Nii hiljuti läbiviidud pärandibaromeetri uuring⁶ kui ka mõned aastad tagasi läbi viidud muuseumide külastajate ja mittekülastajate uuring⁷ näitavad, et inimesed on valmis panustama piletiostuga pärandi hoidmisesse. Piletihind ei ole määrusega ette kirjutatud ja võib olla ka sümboolne, st lähtuda muuseumi põhisihtrühmast ja selle maksevõimest.

Punkt 5 näeb ette, et taotleja on teinud avalikult kättesaadavaks muuseumi ja pakutavate põhiteenuste ligipääsetavuse kirjelduse. Siin peetakse silmas nii seda, kas pakutakse näiteks kirjeldus- või kirjutustõlget, punktkirjas materjale, audiogiide, katsutavaid eksponaate kui ka seda, kuidas liikumispuudega või -raskustega või lapsekäruga külastajad muuseumisse siseneda ja sealt väljuda ning selle piires liikuda saavad (näiteks kas hoonel on välistrepp, kas selle juures on kaldtee, kas majas on lift, kas lapsevankri või ratastooliga pääseb fuajeest edasi ka näitusesaali, WC-sse jne). Nõutav ligipääsetavuse kirjeldus võib seisneda ka tõdemuses, et muuseum ei ole erivajadustega inimestele ligipääsetav, kuid ka sellise teabe avalikustamisel on väärtus, mis seisneb selles, et asjakohane info on eelnevalt kättesaadav ja selle põhjal on võimalik otsustada, kas näitusele või üritusele üldse minna, kas minna koos saatjaga jne. Säte lähtub Riigikantselei juures tegutseva ligipääsetavuse rakkerühma ülesandest liikuda kõikidele inimestele ligipääsetava ühiskonna, avaliku ruumi ja teenuste suunas ning tõsta ühiskonnas läbivalt ligipääsetavuse alast teadlikkust ja pädevust. Vt soovitusi ja abimaterjale nt <https://www.muuseum.ee/ligipaasetavus/>.

Punkt 6 sätestab, et taotlejal peab olema arengukava ja selle elluviimise finantsplaan ning mõlema kehtivus on vähemalt taotluse esitamise aastale järgnev kalendriaasta.

Punkt 7 sätestab erisuse kolme aasta toetuse puhul: taotlejal peab olema arengukava ja selle elluviimise finantsplaan ning mõlema kehtivus on vähemalt kolm taotluse esitamise aastale järgnevat kalendriaastat. Kui dokumendid kehtivad nõutust vähem, peab taotleja lisama kinnituse, et esitab

⁵ <https://www.stat.ee/et/kusimustikud/muuseum-2022-aasta>

⁶ <https://www.kul.ee/media/4974/download>

⁷ <https://www.kul.ee/media/335/download>

uuendatud arengukava ja finantsplaani järgnevate aastate kohta kas toetuse kasutamise teise või kolmanda aasta 1. jaanuariks

Punkt 8 kohustab taotlejat tegema avalikult kättesaadavaks muuseumi kogumispõhimõtted.

Punktis 9 sätestatakse, et taotlejal ei tohi taotluse esitamise tähtpäeva seisuga olla ajatamata maksu- või maksevõlga riigi ees. Selliste ajatamata võlgade olemasolul ei ole nimetatud nõue täidetud. Maksu- või maksevõla puudumisega arvestamise eesmärk on toetada taotlejat, kellel ei ole riigi ees rahalist võlga.

Punktis 10 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla taotluse esitamise tähtpäeva seisuga äriregistrile majandusaasta aruande esitamise võlga.

Punkti 11 kohaselt ei tohi taotlejal olla taotluse esitamise tähtpäeva seisuga toetuse andja ees tähtjaks täitmata kohustusi. Näiteks, kui taotlejale on tehtud tagasinõudmise otsus mõne varasema toetuse raames ja tagasinõudmise otsuse kohaselt on tagasimaksmisele kuuluv toetus tagasi maksmata. Silmas peetakse sellist olukorda, kus toetuse tagasimaksmiseks ette nähtud tähtaeg on möödunud, sealhulgas ajatamisgraafiku alusel, kuid toetust ei ole ette nähtud mahus tähtaja jooksul tagasi makstud. Nõude mõte ei ole kohustada tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksuma enne tagasimakse tähtaega, vaid sellega ajendatakse tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksuma tähtjaks. Selle hulka kuulub ka näiteks aruande esitamise kohustus.

Punkti 12 kohaselt kontrollitakse, et taotleja ja tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole taotluse esitamise tähtpäeva seisuga välja kuulutatud pankrotti, ta ei ole likvideerimisel ega sundlõpetamisel ning tal ei ole äriregistrist kustutamise hoiatust. Kui selgub vastupidine, eeldatakse, et puudub tegevuste elluviimiseks vajalik finantssuutlikkus, samuti vajalik haldus- ja toimimissuutlikkus. Teavet pankroti, likvideerimise ja sundlõpetamise menetluse kohta saab äriregistrist, samuti väljaandest Ametlikud Teadaanded.

Lõikega 2 sätestatakse taotlejale nõue, et kui tema toetus on käsitletav grupierandiga hõlmatud riigiabina, ei tohi ta olla Euroopa Liidu õiguse kohaselt raskustes. Raskuses oleva ettevõtja definitsioon on toodud grupierandi määruse artikli 2 punktis 18. Taotleja ei tohi vastata järgmistele tunnustele:

1. Tegemist on piiratud vastutusega äriühinguga (v.a alla kolme aasta tegutsenud väikese/keskmise suurusega ettevõtja (edaspidi *VKE*)), kes on akumulieritud kahjumi tõttu kaotanud üle poole oma märgitud osa- või aktsiakapitalist. Nii on see juhul, kui akumulieritud kahjumi mahaarvamine reservidest (ning kõikidest muudest elementidest, mida üldiselt peetakse äriühingu omavahendite osaks) annab negatiivse tulemuse, mis ületab poole märgitud osa- või aktsiakapitalist. Piiratud vastutusega äriühinguteks loetakse osauhing, millel on osadeks jaotatud osakapital ja aktsiaselts, millel on aktsiateks jaotatud aktsiakapital.
2. Tegemist on äriühinguga (v.a alla kolme aasta tegutsenud *VKE*), kus vähemalt mõnel liikmel on piiramatu vastutus äriühingu võlgade eest ja kes on kaotanud kogunenud kahjumi tõttu üle poole oma arvetel olevast kapitalist.
3. Asjaomase ettevõtja suhtes on võlausaldajate soovil algatatud kõiki võlakohustusi hõlmav maksejõuetusmenetlus või ettevõtja vastab riigisisese õiguse kohaselt kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele. Maksejõuetus on nähtus, mis iseloomustab ettevõtte majanduslikku seisundit, kuid ei tähenda iseenesest veel isiku pankrotti (mida reguleerib pankrotiseadus). Maksejõuetuse põhitunnus on, et võlgnik ei suuda rahuldada võlausaldaja nõudeid ning see suutmatus ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Juriidilisest isikust võlgnik on maksejõuetu ka siis, kui võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Maksejõuetuse kontrollimisel tuleb lähtuda ettevõtte majandusaasta aruandest (bilansist).

4. Ettevõtja on saanud päästmisabi ning ei ole veel laenu tagasi maksnud või garantiid lõpetanud või on saanud ümberkorraldusabi ning tema suhtes kohaldatakse endiselt ümberkorraldamiskava. Riigid võivad anda kahte sorti riigiabi: päästmisabi ja restruktureerimisabi. Neid antakse raskuses olevale ettevõttele selleks, et ta raskustest välja tuua. Abi võib anda kümne aasta jooksul ühe korra. Restruktureerimisabi on ümberkorraldusabi.

5. Ettevõtja puhul, kes ei ole VKE, kui viimase kahe aasta jooksul: 1) on ettevõtja arvestuslik finantsvõimendus olnud suurem kui 7,5 ja 2) on ettevõtja EBITDA suhe intressimaksete kattevarasse olnud alla 1,0. Selle toetuse sihtrühmaks võivad olla vaid VKE-d.

Lõikega 3 kehtestatakse nõue, et kui toetus on käsitletav grupierandiga hõlmatud riigiabina, ei saa toetust anda taotlejale, kellele Euroopa Komisjoni või Euroopa Kohtu otsuse alusel, millega Eesti riigi poolt antud abi on tunnustatud ebaseaduslikuks või väärkasutatuks ja ühisturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks. Nimetatud nõue tuleneb riigiabi reeglitest ning seal ei saa rakendada võimalust, et kui tagasimaksmise nõue on küll esitatud, kuid tähtaeg ei ole saabunud, võib uut toetust taotleda. Toetust ei saa, kui varasema nõude kohaselt tagasimaksmisele kuuluv toetus on tagasi maksmata, olenemata sellest, kas tähtaeg on saabunud või mitte.

4. peatükk. Taotluste menetlemine

Paragrahviga 10 kehtestatakse taotluste menetlemise regulatsioon.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetuse andja menetleb taotlust kuni 90 kalendripäeva taotlusvooru sulgemisest arvates. Tähtaeg on kehtestatud arvestusega, et taotlusvoor on avatud oktoobris ning taotluse hindamine toimub kuni detsembri keskpaigani, sest tegemist on mahukate materjalidega. Toetuse andja ei saa teha toetuse eraldamise otsust enne, kui Riigikogu on riigieelarve vastu võtnud ning selle alusel on kinnitatud ministeeriumi valitsemisala eelarve. Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarved on viimastel aastatel üldjuhul kinnitatud detsembri lõpus, kui mõnel aastal ka alles jaanuaris. Seetõttu on menetlusaega arvestatud igaks juhuks ka teatav varu.

Lõike 2 kohaselt jäetakse taotlus läbi vaatamata, kui seda ei esitata tähtaja jooksul, taotleja või taotlus ei vasta käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

Lõige 3 sätestab, et kui taotleja on taotluse esitamise tähtaja ületanud mõjuval põhjusel, võib toetuse andja omal algatusel või taotleja taotluse alusel tähtaja ennistada haldusmenetluse (edaspidi *HMS*) seaduse §-s 34 sätestatud korras.

Lõike 4 kohaselt võib toetuse andja nõuda taotluse menetlemise käigus taotlejalt selgitusi ja lisateavet, kui ta leiab, et taotluses esinevad puudused.

Lõige 5 täpsustab, et puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda taotlejale tähtaja. Toetuse andja võib jätta taotluse läbi vaatamata, kui taotleja ei ole tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks ja taotlus nõuetele vastavaks.

Lõike 6 kohaselt tunnustab toetuse andja taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks ja vaatab taotluse sisuliselt läbi, kui on täidetud kõik käesolevas määruses sätestatud nõuded.

Paragrahviga 11 kehtestatakse täpsemaid nõudeid riigi sihtasutuse muuseumi taotluse hindamisele ja toetuse suuruse kindlaksmääramisele.

Lõike 1 kohaselt hindab riigi sihtasutuse muuseumi taotlust käesoleva määruse § 5 lõikes 1 nimetatud toetuse andja ehk asutajaõigusi teostav ministeerium või volitatud asutus.

Riigi asutatud sihtasutusena tegutsevate muuseumide toetuse üle otsustamiseks komisjoni moodustamise kohustust ette ei nähta, kuna nende puhul ei hinnata näiteks muuseumikogu olulisust Eesti kultuuripärandi jaoks või nende ühiskondlikku rolli, eeldades ühelt poolt, et kõnealused sihtasutused ongi riik asutanud nimetatud kriteeriume silmas pidades, ning arvestades teisalt asjaolu, et asutajaõiguste teostaja ise on pädevaim otsustamaks riigi kui asutaja seatud eesmärkide täitmiseks vajalike vahendite üle. Muuseumi ühiskondlikku rolli, sotsiaalset vastutust ja sisulisi tegevusnäitajaid sihistatakse ja seiratakse seega asutaja ootuste kaudu⁸.

Kuivõrd ministril on Vabariigi Valitsuse seaduse § 46 lõikest 6 tulenevalt õigus nõuandvaid komisjone igal ajal moodustada, sõltumata sellest, kas käesolev määrus seda ette näeb, saab vajaduse korral ka riigi asutatud sihtasutusena tegutsevate muuseumide rahastamisküsimuste otsustamise kaasata valdkonna asjatundjaid väljastpoolt ministeeriumi.

Lõike 2 kohaselt hindab toetuse andja taotluse ja sellele lisatud dokumentide kooskõla taotleja põhikirjaliste eesmärkidega ja olemasolu korral sihtasutuse asutaja ootuste dokumendis sätestatuga. Toetust ei eraldata tegevuseks, mis ei ole eelnimetatud eesmärkide ja ootustega seotud või on nendega vastuolus. Seni, kuni sihtasutusele ei ole veel asutaja ootusi kinnitatud, lähtutakse ainult põhikirjast.

Lõige 3 sätestab, et toetuse suurus kujuneb riigi sihtasutuse muuseumide tegevuse omavahelises võrdluses. Aluseks võetakse varasema, samast taotlusvoorst samale taotlejale eraldatud toetuse suurus, juhindudes käesoleva määruse lisas 1 toodud meetodikast.

Lõikes 4 täpsustatakse, et kui taotlusvooru eelarve jääb võrreldes eelneva kalendriaastaga samaks (st ei suurene ega vähene), siis toetuse suuruse ümberhindamist lisas 1 toodud meetodika alusel ei tehta. Kui vooru siseneb uue sihtasutusena endine riigiasutus, siis sellega tuleb kaasa ka endise riigiasutuse eelarve ning seda ei loeta taotlusvooru eelarve suurenemiseks.

Lõige 5 näeb ette erisuse, et kõrgharidusega kultuuritöötaja brutotöötasu alammäära tõusuga kaasneva lisatoetuse jaotuse otsustab toetuse andja Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsiooni TALO ja valdkonna eest vastutava ministeeriumi vahel sõlmitava kokkuleppe alusel. St et nimetatud lisaraha ei jaotata käesoleva määruse alusel, kui just kokkuleppes nii ei otsustata. Kui TALO-ga kokkulepet ei sõlmita, siis alammäära ei tõsteta ja lisatoetust ei eraldata.

Paragrahviga 12 kehtestatakse täpsemaid nõuded riigile kuuluvat muuseumikogu kasutava muuseumi, mida ei ole asutanud riik, halduslepingus sätestatud ülesannete täitmise toetuse taotluse hindamisele ja toetuse suuruse kindlaksmääramisele.

Lõike 1 kohaselt hindab taotlust käesoleva määruse § 5 lõikes 2 nimetatud toetuse andja ehk ministeerium, kes on halduslepinguga hõlmatud muuseumikogu kui riigivara valitseja riigivaraseaduse tähenduses.

Lõike 2 kohaselt hindab toetuse andja taotluse ja sellele lisatud dokumentide kooskõla halduslepingus sätestatud ülesannetega. Toetust ei eraldata tegevuseks, mis ei ole eelnimetatud ülesannetega seotud või on nendega vastuolus.

Lõige 3 sätestab, et toetuse suurus kujuneb võrdluses riigi sihtasutuse muuseumide tegevusega, juhindudes käesoleva määruse lisas 1 toodud meetodikast. Ainult riigile kuuluvat arheoloogiakogu kasutavate muuseumide taotlusi hinnatakse võrdluses teiste ainult arheoloogiakogu kasutavate muuseumidega. Praegu on selliseid muuseume üks – Keila linnale kuuluv Harjumaa Muuseum – kellega on MuuS-i § 9 alusel haldusleping sõlmitud. Tulevikus peaks üle vaatama ka teiste

⁸ Vt asutaja ootuste üldvorm KuM-i haldusala muuseumidele: <https://tinyurl.com/4tbwyhdf>

munitsipaalmuuseumide kogud, kuhu on varasemalt antud muinsuskaitseaduse alusel riigile kuuluvaid arheoloogilisi leide, kuid mille üleandmist ei ole vormistatud MuuS-i alusel.

Lõige 4 sätestab, et kui taotlusvooru eelarve ja taotlejad jäävad võrreldes eelneva kalendriaastaga samaks, siis toetuse suuruse ümberhindamist lisas 1 toodud metoodika alusel ei tehta.

Paragrahviga 13 kehtestatakse täpsemad nõuded avalik-õigusliku isiku muuseumi, munitsipaalmuuseumi ja eramuuseumi kolme aasta toetuse taotluse hindamisele ja toetuse suuruse kindlaksmääramisele.

Lõike 1 kohaselt moodustab käesoleva määruse § 5 lõikes 3 nimetatud toetuse andja ehk Muinsuskaitseamet avalik-õigusliku isiku muuseumi, munitsipaalmuuseumi ja eramuuseumi kolme aasta toetuse taotluse hindamiseks nõuandva komisjoni, mille volituste tähtaeg on viis aastat ja mille koosseis kooskõlastatakse valdkonna eest vastutava ministeeriumiga. Kuna voor toimub üle kolme aasta, siis saab viie aastase volituste perioodi puhul komisjon taotlusi hinnata kaks korda.

Lõige 2 täpsustab, et komisjoni koosseisu ja töökorra kinnitab toetuse andja käskkirjaga ning avalikustab oma veebilehel.

Lõige 3 kohustab komisjoni liikmeid ja eksperte kinnitama kooskõlas korruptsioonivastase seadusega hinnatava taotluse ja taotleja suhtes oma erapooletust ning sõltumatust. Seotuse olemasolu korral taandab komisjoni liige ja/või ekspert ennast HMS-i §-s 10 toodud tingimustel ja korras.

Lõige 4 sätestab, et komisjon hindab taotlejale ja taotlusele käesolevas määruses sätestatud nõuetele vastavaid taotlusi käesoleva määruse lisas 2 esitatud metoodika alusel. Komisjon võib vajaduse korral taotluste hindamise kaasata hääleõiguseta eksperte.

Lõike 5 kohaselt ei tehta toetuse suuruse ümberhindamist lisas 2 toodud metoodika alusel, kui taotlusvooru eelarve ja taotlejad jäävad võrreldes eelneva kalendriaastaga samaks. Kõnealuse vooru puhul on see siiski väga ebatõenäoline, et hindamist ei toimu, sest taotlejate arv on varasemalt iga aasta muutunud.

Lõikega 6 antakse komisjonile õigus vajaduse korral kutsuda taotleja taotlust kaitsma või esitada taotlejale täpsustavaid küsimusi. Küsimustele vastates saab taotleja esitatud taotlust selgitada, kuid mitte muuta.

Lõike 7 kohaselt teeb komisjon toetuse andjale põhjendatud ettepaneku taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta kolmeks järjestikuseks kalendriaastaks. Vastavalt määruse § 7 lõikele 4 peab toetus jagunema aastate vahel võrdselt.

Lõike 8 kohaselt on komisjonil õigus oma esialgne ettepanek ümber vaadata ning vastavalt teise ja kolmanda aasta toetuse eraldamise ettepanekut vähendada või suurendada, kui taotlusvooru eelarve maht on vähenenud või suurenenud. Seejuures rakendatakse määruse lisa 2 punktis 10 sätestatud metoodikat.

Lõige 9 sätestab, et komisjoni liikmete ja ekspertide tööd tasustatakse toetuse andja kehtestatud korra kohaselt.

Paragrahviga 14 nähakse ette taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ja kord.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetuse eraldamise või eraldamata jätmise otsustab toetuse andja käskkirjaga.

Lõikega 2 täpsustatakse, et avalik-õigusliku isiku muuseumi, munitsipaalmuuseumi ja eramuuseumi kolme aasta toetuse puhul otsustatakse toetuse summa igal eelarveaastal eraldi käskkirjaga. Seejuures võetakse aluseks komisjoni kolme aasta toetuse ettepanek. Kuna õiguslik alus (st vastava aasta

riigieelarve seadus) haldusakti andmiseks sel hetkel veel puudub, ei saa teise ja kolmanda aasta toetust esimese aasta toetuse käskkirjaga ette ära otsustada.

Lõige 3 näeb ette, et taotluse võib rahuldada osaliselt, kui esitatud taotluste rahaline maht ületab selleks otstarbeks ette nähtud eelarve või taotluse täies mahus rahuldamine ei ole põhjendatud.

Lõige 4 täpsustab, et taotluse osaliselt rahuldamisel võrreldakse kõiki samaks tähtjaks esitatud taotlusi, samuti arvestatakse konkreetsele taotlusele antud punkte, varasemat samast taotlusvoorust samale taotlejale eraldatud toetuse suurust ning eelarveliste vahendite olemasolu.

Lõike 5 kohaselt võib taotleja osalise toetuse vastu võtta tingimusel, et seda on sellegipoolest võimalik kasutada eesmärgipäraselt (st vastavalt määruse §-s 4 toodud eesmärkidele).

Lõige 6 sätestab, et taotluse võib jätta rahuldamata, kui:

- 1) taotleja või taotlus ei vasta käesolevas määruses nimetatud nõuetele;
- 2) taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil;
- 3) taotleja ei võimalda taotluse nõuetele vastavust kontrollida;
- 4) hindamistulemuse põhjal ei kuulu taotlus rahuldamisele;
- 5) taotleja ei ole nõus käesoleva paragrahvi lõike 5 kohase taotluse osalise rahuldamise ettepanekuga toetuse vähendamise või kavandatud toetatava tegevuse muutmise kohta;
- 6) taotluses esitatud ja taotluse menetlemise käigus kogutud teavet hinnates ilmneb, et tegevuste eesmärgid on võimalik saavutada ilma toetuseta.

5. peatükk. Toetuste maksmine, aruandlus ja toetuste tagasinõudmine

Paragrahvi 15 sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Toetus makstakse välja 14 tööpäeva jooksul pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist, kui taotluse rahuldamise otsusest ei tulene teisiti. Kõik toetused makstakse üldjuhul välja ettemaksena, kuid taotluse rahuldamise otsusega võib näha ette toetuse osade kaupa maksmist.

Paragrahvi 16 kehtestatakse toetuse kasutamise seotud aruande esitamise põhimõtted.

Lõigetega 1 ja 2 sätestatakse toetuse saajale aruande esitamise kohustus. Aruanne tuleb esitada toetuse kasutamise kalendriaastale järgneva aasta 15. veebruariks. Kolme aasta toetuse puhul iga aasta kohta eraldi aruannet ei esitata, vaid esitatakse koondaruanne kolme aasta kohta korraga. Taotluse rahuldamise otsusega võib vajaduse korral näha ette lühema või pikema perioodi aruande esitamiseks.

Lõikes 3 antakse võimalus aruande esitamise tähtaega pikendada, kui toetuse saaja on esitanud põhjendatud pikendamise avalduse enne käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud tähtaja saabumist.

Lõikes 4 rõhutatakse, et toetuse saaja peab koos aruandega tagastama toetuse kasutamata jäägi.

Lõigetes 5 ja 6 sätestatakse toetuse andjale aruande menetlustähtaeg ning nimetatakse asjaolud, mida toetuse andja aruande menetlemisel kontrollib.

Lõike 7 kohaselt on toetuse andjal õigus aruande menetlemise käigus küsida toetuse kasutamise kuludokumente.

Lõikes 8 sätestatakse, et toetuse andja võib juhul, kui aruande läbi vaatamise käigus selgub, et aruandes esinevad puudused, küsida toetuse saajalt selgitusi ja lisadokumente aruandes esitatud andmete kohta või nõuda aruande täiendamist ehk puuduste kõrvaldamist. Puuduste kõrvaldamiseks

võib toetuse andja toetuse saajale anda kuni kümme tööpäeva, mille võrra aruande menetlustähtaeg pikeneb. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Lõigetes 9 ja 10 sätestatakse aruande kinnitamata jätmise ning sellest teavitamise alused.

Lõige 11 sätestab, et käesolevat paragrahvi ei kohaldata riigi sihtasutuse muuseumile, kes esitab tegevustoetuse kasutamise aruande majandusaasta aruande koosseisus koos ülevaatega asutaja ootuste täitmisest riigivaraseaduses sätestatud tähtajaks (praegu 31. märts).

Paragrahviga 17 reguleeritakse toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist ja toetuse tagasimaksmist nimetatud otsuse alusel.

Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sh kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud mitteabikõlbliku kulu katteks või muul toetuse tagasinõudmise aluse esinemisel. Toetuse tagasinõudmise otsuse puhul on tegemist HMS-i tähenduses haldusaktiga.

Lõikes 1 sätestatakse, millal tehakse otsus toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise kohta ehk tuuakse toetuse tagasinõudmise alused.

Lõikes 2 sätestatakse väljamakse peatamise alused kolme aasta toetuse puhul.

Lõike 3 kohaselt tuleb toetuse saajal tagastada toetus selle tagasinõudmise otsuses sätestatud ajaks. Toetuse saaja peab toetuse tagasi maksma toetuse tagasinõudmise otsuses näidatud summas ja tähtajaks. Kui toetuse tagasinõudmise otsuse sisuks on kogu toetus tühistada, tuleb taotluse rahuldamise otsus tunnistada kehtetuks. Seda seetõttu, et kui määratud toetust toetuse tagasinõudmise otsuse tõttu saada ei ole, lõpevad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel ka toetuse saaja muud kohustused, näiteks kohustus viia toetatavad tegevused lõpuni. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab HMS-i § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostoimes HMS-i § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse.

Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada ehk ta HMS-i kohaselt ära kuulata. Sellega tagatakse, et toetuse saaja on tema suhtes käimas olevast menetlusest teadlik ning ta on saanud otsustamisel teada olevaid asjaolusid selgitada ja toetuse andja on saanud neid otsuse tegemisel arvesse võtta.

Lõike 4 kohaselt võib toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha kolme aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest, välja arvatud ebaseadusliku, väärkasutatud või ühisturuga kokkusobimatu riigiabi korral. Sellisel juhul võib toetuse tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul pärast toetuse saajale toetuse eraldamist. Ebaseaduslikuks riigiabiks loetakse nõukogu määruse (EL) nr 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (kodifitseeritud tekst) (ELT L 248, 24.09.2015, lk 9–29), artikli 1 punktis f nimetatud abi. Riigiabi väärkasutamiseks loetakse nõukogu määruse (EL) nr 2015/1589 artikli 1 punktis g sätestatud. Ebaseaduslik riigiabi on uus abi, mis ei ole eraldatud kooskõlas riigiabi reeglitega. Väärkasutatud abi on abi, mida ei ole kasutatud kooskõlas toetuse andmise tingimuste ja taotluse rahuldamise otsusega.

Ebaseadusliku riigiabi korral tuleb toetus tagasi maksta koos intressiga toetuse väljamaksmisest arvates vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.03.1999, lk 1–9), artikli 14 lõikele 2, mille rakendamissätted on komisjoni määruse nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.03.1999, lk 1–9), artiklites 9–11.

Toetuse saaja turupositsiooni taastamiseks tuleb toetus tagastada koos liitintressiga ehk eelneval aastal kogunenud intressilt tuleb samuti tasuda intressi, mille rakendamise nõue tuleneb Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 artiklist 11. Aluseks tuleb võtta toetuse maksmise ajal rakendatud Euroopa Liidu Teatajas avaldatud intressimäär. Toetust saanud toetatavate tegevuste puhul tuleb ebaseaduslik riigiabi seega tagastada liitintressiga alates päevast, kui ebaseaduslik abi maksti, ning intressi määraks tuleb võtta komisjoni riigiabi viite- ja diskontomäär. Liitintressi tuleb maksta kuni toetuse tagasimaksmiseni.

Lõige 5 sätestab, et kui toetuse tagasinõudmise otsuse alusel kuuluks tagasinõudmisele toetus suurusega kuni 500 eurot, kuid mitte rohkem kui kaks protsenti määratud toetusest, jäetakse toetuse tagasinõudmise otsus tegemata.

Lõige 6 sätestab, et kui tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi ei maksta võib toetuse andja nõuda üleantud rahalisi vahendeid tagasi HMS-i § 69 lõike 1 ja võlaõigusseaduse § 1028 alusel (alusetu rikastumise sätete alusel). See tähendab, et toetuse tagasinõudmise otsus on täidetav üksnes tsiviilkohtu kaudu.

6. peatükk. Toetuse saaja ja toetuse andja õigused ja kohustused

Paragrahviga 18 kehtestatakse toetuse saaja kohustused, mis rakenduvad alates taotluse rahuldamise otsuse jõustumisest.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja viima tegevused ellu heaks kiidetud taotluse kohaselt ehk seal nimetatud eesmärkidel kavandatud tegevuste abil ning saavutama tema enda kavandatud tulemused.

Punkti 2 kohaselt on toetuse saajal kohustus, mis hõlmab üldist korrektsust teabe ja aruannete esitamisel, sealhulgas ettenähtud vorminõuete järgimist, arusaadavate selgituste andmist, õigete andmete ja nõutud dokumentide tähtaegset esitamist.

Punkti 3 kohaselt on toetuse saajal kohustus tagada, et toetuse kasutamisel ajal on jätkuvalt täidetud käesoleva määruse § 9 lõike 1 punktis 3 sätestatud tingimus. See tähendab, et muuseumis peab töötama töölepingu alusel vähemalt üks kõrgharidusega kultuuritöötaja või töötaja, kellel on kultuuritöötaja 6. või kõrgema taseme kutse kutseseaduse tähenduses, või on muuseumil eelnimetatud nõuetele vastav juhatuse liige. Kui muuseumis ei ole tähtajatu töölepingu alusel töötavaid isikuid, peab olema vähemalt üks üheaastase koostöölepingu alusel tegutsev kõrgharidusega vabatahtlik.

Punkti 4 kohustab toetuse saajat tagama muuseumisse tasuta sissepääsu MuuS-i § 20 lõike 3 punktis 1 nimetatud sihtrühmadele. Vastav säte ei ole küll mitteriiklikele muuseumidele MuuS-i alusel kohustuslik, kuid on põhjendatud seada see nõue rahastamise määruuses. Ka külastaja vaatest on hea ühtne lähenemine.

Punkti 5 kohaselt peab toetuse saaja järgima teenuste ostmisel RHS-i põhimõtteid ka siis, kui ta ei ole hankija RHS-i tähenduses. Kui ta seda ei ole, peab ta tõendama, et toetuse eest tehtavate tegevuste elluviimiseks üheliigiliste ostude või teenuste maksumuse kujunemisel on järgitud RHS-i §-s 3 sätestatud nõudeid. RHS-i tähenduses mittehankijate kohustust ühtlustatakse RHS-i tähenduses hankijate kohustusega, sest mõlemal juhul on tegemist avaliku ressursi kasutamisega. Toetuse saaja peab võtma vähemalt kaks võrreldavat hinnapakumist tehingute puhul, mille maksumus on ilma käibemaksuta võrdne 10 000 euroga või ületab seda.

Punkti 6 kohaselt tuleb toetuse saajal järgida riigiabi reegleid, kui toetuse kujul on tegemist sellise abi saamisega. Nimetatud reeglitest tuleneva kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse vähendamise ja toetuse tagasinõudmise, sest tegemist oleks toetuse kasutamisega seotud Euroopa Liidu õigusaktide, sealhulgas Euroopa Liidu huvide rikkumisega.

Punkti 7 kohaselt on toetuse saajal kohustus säilitada kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid raamatupidamise seaduses kehtestatud tingimuste kohaselt. Sellist kohustust tuleb rakendada nii, et kui muust seadusest või näiteks Euroopa Liidu riigiabi reeglitest tuleneb siiski pikem dokumentide või andmete säilitamise kohustus, siis tuleb järgida pikemaid tähtaegu.

Punkti 8 kohaselt peab toetuse saaja teavitama viivitamata kirjalikult toetuse andjat taotluses esitatud või tegevuste elluviimisega seotud andmete muutumisest. Toetuse andja hindab saadud teabe alusel, kas tegevuste rakendamistingimused või toetuse andmise eeldused on endised või vajab taotluse rahuldamise otsus muutmist. Toetuse saaja peab taotlema nõusolekut toetuse kasutamise tingimuste, sealhulgas tegevuste, tulemuste, eelarve ja tähtaegade muutmiseks, kui muudatus eeldab taotluse rahuldamise otsuse muutmist.

Punkti 9 kohaselt peab toetuse saaja tagastama koos aruandega toetuse kasutamata jäägi ja toetuse tagasinõudmise otsuse kohase toetuse.

Punkti 10 kohaselt peab toetuse saaja aitama kaasa toetuse andja kontrollitegevusele, sest eelkõige on toetuse saaja kohustatud tõendama kulude abikõlblikkust ning esitatud teabe õigsust või paikapidavust, sealhulgas peab toetuse saaja esitama asjakohased raamatupidamis- ja pangadokumendid, lepingud ja juhtimisotsused, et veenda toetuse andjat, et tegemist ei ole pettuse ega topeltfinantseerimisega ning täiendavat tuluallikat ei ole tekkinud. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse vähendamise ja toetuse tagasinõudmise eelkõige seetõttu, et kulu abikõlblikkuses või kohustuste täitmisel ei saa veenduda.

Punkti 11 kohaselt peab toetuse saaja täitma ka muid kohalduvates õigusaktides sätestatud kohustusi.

Paragrahviga 19 kehtestatakse toetuse saaja õigused.

Punkti 1 kohaselt on toetuse saajal õigus saada toetuse andjalt teavet ja nõuandeid, mis on seotud toetuse kasutamist puudutavates õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega. Toetuse saaja võib pöörduda toetuse andja poole, et saada juhiseid tegevuste nõuetekohaseks elluviimiseks, sealhulgas eelhinnangut kavandatavatele muudatustele, selgitusi kulude abikõlblikkuse ja muude eelnõus sätestatud tingimuste kohta jms.

Punktis 2 rõhutatakse üle toetuse saaja õigus toetusest igal ajal loobuda ja toetus tagastada.

Punkti 3 kohaselt on toetuse saajal õigus arvamuse ja vastuväidete ärakuulamisele HMS-i §-is 40 toodud juhtudel. Ärakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et puudutatud isikul oleks võimalik oma arvamust asjassepuutuvas küsimuses piisavalt selgitada ja vajaduse korral võtta seisukoht haldusorgani poolt tema asja menetlemisel esitatud dokumentide suhtes.

Paragrahviga 20 kehtestatakse toetuse andja kohustused.

Punktiga 1 kehtestatakse toetuse andjale kohustus järgida riigiabi või vähese tähtsusega abi andmise korral konkurentsiseaduse 6. peatükist tulenevaid kohustusi. Nimetatud peatükk kehtestab riigiabi andmise reeglid ja sätestab, mida tuleb abi andjal teha vähese tähtsusega abi või grupierandiga hõlmatud riigiabi andmisel.

Punkti 2 kohaselt on toetuse andjal kohustus säilitada kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid kümme aastat taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Punkti 3 kohaselt on toetuse andjal kohustus koostada taotlus- ja aruandevormid ning asjakohased juhendmaterjalid ja teha need taotlejale / toetuse saajale kättesaadavaks.

Punkti 4 kohaselt peab toetuse andja, kas omal või toetuse saaja algatusel, selgitama toetuse andmist ja kasutamist puudutavaid reegleid ning teavitama toetuse saajat viivitamatult reeglites toimunud muudatustest.

Punkti 5 kohaselt kohustub toetuse andja tegema muid toiminguid, mis tulenevad eelnõust ja kohalduvatest õigusaktidest.

Paragrahviga 21 kehtestatakse toetuse andja õigused.

Punktidega 1 ja 2 sätestatakse toetuse andja õigus kontrollida tegevuste elluviimist ning nõuda asjakohaste täiendavate andmete esitamist.

Punkti 3 kohaselt on toetuse andjal õigus tunnistada taotluse rahuldamise otsus või selle osa kehtetuks ning teha toetuse tagasinõudmise otsus (sisuliselt toetuse vähendamise või tühistamise otsuseid) ning teha teisi eelnõus sätestatud otsuseid.

7. peatükk. Rakendussäte

Paragrahviga 22 kehtestatakse määruse rakendussätted.

Lõike 1 kohaselt rakendatakse määruses sätestatud korda valdkonna eest vastutavas ministeeriumis 2024. aasta ja sellele järgnevatel aastatel riigieelarvest eraldatavate vahendite suhtes ning muudes ministeeriumides 2027. aasta ja sellele järgnevatel aastatel riigieelarvest eraldatavate vahendite suhtes: st et KuM-is ja Muinsuskaitseametis alates 2023. aasta sügisest, kui menetletakse 2024. aasta taotlusi, ning ReM-is alates 2026. aasta sügisest, kui menetletakse 2027. aasta taotlusi.

Lõikega 2 antakse muuseumidele ja nende omanikele pikem üleminekuajaks teatud nõuete (rahastamise osakaalud ja külastajate miinimumnõue) täitmisel. Määruse § 7 lõigetes 1–3 sätestatud ja § 9 lõike 1 punktis 4 sätestatud tingimusi rakendatakse 2027. aasta ja sellele järgnevatel aastatel riigieelarvest eraldatavate vahendite suhtes.

3. Eelnõu lisad

Lisa 1: Riigi sihtasutuse muuseumi ja riigile kuuluvat muuseumikogu kasutava muuseumi, mida ei ole asutanud riik, tegevusnäitajate võrdlemise meetodika

Lisa 2: Avalik-õigusliku isiku muuseumi, munitsipaalmuuseumi ja eramuuseumi toetuse taotluse hindamise meetodika

Mõlemad meetodikad on üles ehitatud sarnasel põhimõttel, et toetussummasid ei kalkuleerita konkreetseteks kuludeks, vaid hinnatakse üldist tulude/kulude/ressursside/tulemuste suhet muuseumide omavahelises võrdluses (häälbimist mediaanist).

2020. aastal tehti muuseumide tõhustamiskava raames analüüs, kus võrreldi riigiga seotud muuseumide erinevaid arvulisi näitajaid. See näitas, et muuseumid on väga erinevad oma tegevussuundade ja -mahtude, töötajate arvu, kogude, kinnisvara ja omatulu teenimise võimekuse poolest ning neid erinevuste kombinatsioon on selleks liiga palju, et saaks luua sarnaste muuseumide grupe, keda siis sarnastel põhimõtetel ja sarnases mahus rahastada. Ehk et muuseumide liigitamine mõne üksiku näitaja baasil ei anna õiglast tulemust.

Seetõttu on nüüdses süsteemis võrdlusesse võetud võimalikult palju erinevaid kriteeriume, et katta võimalikult palju aspekte, mis võivad ühe või teise muuseumi asetada eelarveliselt eeliseisu. Iga kriteeriumi puhul saab rohkem punkte see muuseum, kes häälbib mediaanist rohkem ning kelle puhul on seetõttu põhjendatud toetuse suurendamine. Samas ei tähenda ühe kriteeriumi „halb“ tulemus seda, et toetust automaatselt vähendatakse, ja teise kriteeriumi „hea“ tulemus seda, et toetust suurendatakse.

Ükski kriteerium üksi ei ole otsustav (seetõttu ei ole halduskoormuse mõttes otstarbekas ka detailselt hinnata nt museaalide liigilist või materjalipõhist jaotust), vaid erinevad kriteeriumid tasakaalustavad üksteist. Nt on ühel muuseumil väga suured kogud, aga teisel muinsuskaitse all olev kinnisvara või palju filiaale. Või on mõnel muuseumil Riigi Kinnisvara AS-i „eelis“, aga samas vähe töötajaid. Lõpptulemus sõltub sellest, kui paljudes kriteeriumides muuseum mediaanist hälbib ehk et milline on tervik. Selle alusel jagatakse muuseumid gruppidesse:

- 1) väike vajadus senise tegevustoetuse suurendamiseks – toetussummat võib suurendada 5%, kuid mitte rohkem, kui taotleja taotles;
- 2) keskmine vajadus senise tegevustoetuse suurendamiseks – toetussummat võib suurendada 15%, kuid mitte rohkem, kui taotleja taotles;
- 3) suur vajadus senise tegevustoetuse suurendamiseks – toetussummat võib suurendada 25%, kuid mitte rohkem, kui taotleja taotles.

Avalik-õigusliku isiku muuseumide, munitsipaalmuuseumide ja eramuuseumide puhul hinnatakse lisaks ka nende sisutegevust ning need punktid kombineeritakse ülalkirjeldatud süsteemiga. Riigi sihtasutuse muuseumide ühiskondlikku rolli, sotsiaalset vastutust ja sisulisi tegevusnäitajaid sihistatakse ja seiratakse asutajate ootuste kaudu individuaalselt ning seetõttu nad siinses metoodikas ei kajastu.

Eespool nimetatud protsentide alusel jagatakse laiali summa, mille võrra on voo eelarve suurenenud. Kui voo eelarve peaks vähenema, siis toimub toetuse vähendamine tagurpidi loogikaga: st kolmanda grupi omadel vähendatakse proportsionaalselt kõige vähem ja esimese grupi omadel kõige rohkem. Kui vastavate protsentide alusel arvatud toetussumma ei mahu voo eelarvesse, vähendatakse arvestuslikku uut toetussummat kõigil proportsionaalselt.

Kui voo eelarve või taotlejate arv ei muutu, siis hindamist ei tehta ja senist toetussummat ei muudeta. See põhimõte lähtub eeldusest, et senine toetuste jaotus (alates 2013) on olnud üldjoontes õiglane ja põhjendatud ning see on muuseumivaldkonna arengule kaasa aidanud, mitte seda takistanud. See omakorda tugineb järgmistel faktidel:

- Muuseumikülastuste arvu kasv ja püsimine 3,2–3,5 miljoni kandis (v.a 2020-2022, mille puhul on languse taga objektiivsed asjaolud nagu koroonakriis ja sõda Ukrainas).
- Muuseumikülastajate ja mittekülastajate positiivsed hoiakud muuseumide suhtes (2018 uuring).
- Muuseumide aastaaruanded, millest loeb välja, et püstitatud eesmärgid on igal aastal suures osas saavutatud.

Lisaks rakendas KuM oma haldusala riigi sihtasutuste puhul sarnast süsteemi 2023. aasta toetuste puhul ehk et baastaset juba ongi õiglasemaks korrigeeritud.

Täiesti eraldi teema on kogude säilitamine ja selle rahastamine, mida analüüsi eraldi ja selle tulemuseks oli ühiste pärandihoidlate rajamise ettepanek ehk et seda probleemi ei ole võimalik lahendada muuseumide tegevustoetuse tõstmise abil.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vähese tähtsusega abi ja grupierandiga hõlmatud riigiabi puudutavad sätted on Euroopa Liidu vastava regulatsiooniga kooskõlas.

5. Määruse mõjud

Eelnõusse kavandatud muudatused ei mõjuta riigi julgeolekut, välissuhteid, majandust, keskkonda ega regionaalarengut. Tuvastatud on mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste

korraldusele ning sotsiaalsed mõjud. Neid hinnati juba MuuS-i muutmisel ning käesoleval määrusel ei ole sellele täiendavat mõju.

Täiendavalt hinnati eelnõu lõplikul viimistlemisel määruse mõju seni toetust taotlenud muuseumidele⁹. Kuna uue hindamismetoodikaga kaasneb põhimõte, et toetussumma jääb samaks, kui voorude eelarve või taotlejate arv ei muutu, siis on maandatud riskid, et seni riigieelarvest toetust saanud muuseumide toetused võiksid väga suures mahus väheneda. Avalik-õigusliku isiku muuseumi, munitsipaalmuuseumi ja eramuuseumi kolme aasta toetuse puhul on siiski väga tõenäoline, et voo siseneb uusi taotlejaid, mis toob kaasa selle, et osadel muuseumidel võib toetus hakata proportsionaalselt iga kolme aasta tagant vähenema, kui nad ei paranda oma tulemusi. Samas sõltuvad need arvud väga suures osas ikkagi sellest, millised on taotlused, kuidas komisjon neid hindab ja kui palju tuleb uusi taotlejaid, kes läbivad hindamise positiivse tulemusega.

Määrus ei mõjuta aga seda, kui suur on taotlusvoorude eelarve, vaid reguleerib põhimõtteid, kuidas olemasolevat raha taotlejate vahel jagatakse, sest taotlusvoorude määrused ei reguleeri riigieelarve koostamise protsessi. Taotlusvoorude mahud sõltuvad riigieelarve strateegiast, konkreetse eelarveaasta riigieelarvest ning kultuuripoliitilistest prioriteetidest.

7. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks on vaja muuta KuM-i taotluste menetlemise infosüsteemis taotlusvormi, millega ei kaasne täiendavaid kulusid. ReM hakkab määrust rakendama 2027. aasta riigieelarve vahendite eraldamisel, mis annab piisav aja otsustamiseks, kas soovitakse samuti kasutada KuM-i e-keskkonda või jätkatakse taotluste vastuvõtmisega e-posti kaudu.

Eelnõu rakendamisega täiendavaid tulusid ei kaasne.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras ehk kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Kultuuriministerium kaasas eelnõu ettevalmistamisesse huvirühmade esindajaid. Algne eelnõu oli kooskõlastusringil koos MuuS-i muutmise eelnõuga 2022. aasta septembris, mille käigus esitasid määruse eelnõule märkusi MTÜ Eesti Muuseumiühing ja MTÜ Eesti Jalgrattamuuseum¹⁰. Eelnõu uuendatud versioon oli enne ametlikku kooskõlastusringi muuseumidele kommenteerimiseks avatud 9.–22. juuni 2023. Lisaks toimus 8. juunil selgitav infotund ning toimusid eraldi kohtumised Eesti Muuseumiühingu (28.06) ja Eesti Muuseumide Liiduga (06.07).

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeriumile, Rahandusministeriumile ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule, kes kooskõlastasid eelnõu vaikimisi. Eelnõu saadeti arvamuse avaldamiseks muuseumidele, Tartu Ülikoolile ja Tallinna Tehnikaülikoolile, Eesti Muuseumiühingule, Eesti Muuseumide Liidule ja ICOM Eesti Rahvuskomiteele. Märkused ja ettepanekud saatsid Tartu Ülikool, SA Rannarootsi Muuseum, Eesti Juudi Muuseum, SA Iisaku Kihelkonna Muuseum, SA Eesti Kaevandusmuuseum, millega osaliselt

⁹ Vt seletuskirja lisa 1 (riigi sihtasutused ja riigile kuuluvat muuseumikogu kasutavad muuseumid) ja lisa 2 (muud muuseumid). Nimetatud lisades toodud muuseumide andmetel ei ole õiguslikku tähendust, vaid need tabelid on loodud näidiseks, et süsteemi olemust paremini illustreerida.

¹⁰ Ülevaade märkustega arvestamisest on kättesaadav eelnõude infosüsteemis Vabariigi Valitsusele esitatud materjalide hulgas (lisa 6) <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/ab399ded-aa52-4f58-ad61-56ce783fb3cc>

on arvestatud (vt seletuskirja lisa 3: Märkuste tabel kultuuriministri määruse „Riigieelarvest muuseumide tegevustoetuse taotlemise, taotleja hindamise ja toetuse määramise tingimused ja kord“ eelnõule). Täiendav arutelu muuseumijuhtide ja muuseumivaldkonna katusorganisatsioonidega toimus vahetult enne ametliku kooskõlastusperioodi lõppu, 10. augustil. Eelnõud täiendati ja parandati ka selle kohtumise käigus tehtud ettepanekute alusel.